

Discurs del mantenidor

Jorge A. Alonso Berzosa

En les Festes d'Agost de Bétera

De l'any 2014

PREGÓ DE LA FESTA MAJOR DE BÉTERA

ANY 2014

Per

Jorge A. Alonso Berzosa

Admirades Obreres Fadrines.

Respectades obreres casades.

Entusiastes Majorals .

Il·lustríssim senyor alcalde i digníssimes autoritats.

Estimat poble de Bétera, benvinguts i mol bona nit a tots.

Sé que em disculpareu si no estic a l'altura que mereix un acte tan significatiu i important com la presentació de la nostra festa major, la festa de "Les Alfàbegues".

Quan em va invitar l'Alcalde a fer el pregó de les festes, vaig sentir el pes de la responsabilitat que entranya, crec que com tots els pregoners que m'han precedit. El primer impuls va ser dir que no. Vaig pensar que açò estava reservat a les persones nascudes ací o a les que foren més preparades i rellevants que jo. Però després em vaig dir ¡¡que carall ¡¡, si sóc una persona que ha passat la meitat de la seua vida entre vosaltres, que s'ha casat amb una filla del poble, i que té dos fills de Bétera... perquè no em puc sentir com un més entre vosaltres! .

Ara estic realment content de ser pregoner d'enguany i vull proclamar als quatre vents que jo també sóc Beterà i que estime les seues gents com si ací haguera nascut.

Vaig arribar a Bétera al Setembre de 1972, fa ja 42 anys, amb el cap ple d'il·lusions i el cor ple de sentiments pel deure de realitzar una tasca entranyable i molt grata per a mi: Ensenyar i educar. Hui, que necessàriament he de reflexionar sobre el passat, bé puc dir que sent humilment la satisfacció d'un deure complit.

A la meua arribada, el poble patia una gran carència de places escolars i el nombre de jóvens que realitzaven estudis superiors i universitaris era molt baix, perquè només podien accedir els fills de les classes més benestants. Va ser llavors quan participe en un projecte dirigit per D. Vicent Costa, rector de la Puríssima, que ajudat per la Junta de Montes va construir el Col·legi Parroquial "Marqués de Dos Aguas" amb la finalitat d'aconseguir l'educació i formació integral dels jóvens i sobretot que tingueren un futur prometedor, avançant cap a la llibertat i la igualtat . Amb el pas del temps bé podem dir que va ser un èxit, perquè hui en dia és un fet que molts ex alumnes hagen triomfat en les seues carreres professionals i entre ells hagen metges, mestres, investigadors, advocats, professors d'universitat i un llarg etc....

Per esta vocació i esta afició irrenunciable de mestre d'este poble, una part del meu pregó el dedique a recordar i posar en valor la figura del mestre d'escola.

Em permetreu que vos llicenciés una cita del filòsof i escriptor José Antonio Marina.

«De los recuerdos de nuestra infancia emerge siempre la clara figura de una maestra o de un maestro, con quien tenemos pendiente una deuda de gratitud. Suele ocurrir que tardamos mucho en darnos cuenta de su influencia benefactora, y para entonces aquellas personas que sirvieron de puente entre la familia y la sociedad, que suavizaron el desamparo de los primeros días de escuela y nos llevaron de la mano por los laberintos del abecedario y la cultura habrán desaparecido ya de nuestras vidas. Un homenaje al maestro puede servir para pagar esta deuda de gratitud. Es por ello un acto de justicia poética.»

Bétera bé podríem dir i afirmar que és un poble que reconeix i té la virtut d'estar conscienciat i sensibilitzat sobre la rellevància del paper del mestre com a educador, perquè pocs pobles compten amb una plaça, carrers i col·legis a la memòria d'un dels seus mestres.

Vos mencione alguns d'ells, perquè formen part dels records inesborrables de la nostra infància i l'immens paper que van exercir obrint les portes al progrés i la civilització:

PLAÇA DE DON JOSE ANDREU FRESQUET:

Don José va ser director, del Grup Escolar Bétera secció de xiquets, on actualment està el Centre de Salut, la plaça està situada junt amb el castell en ella es pot veure una làpida de marbre amb bust amb la següent dedicatòria:

<< El pueblo y discípulos a su maestro en prueba de gratitud; 15 de Agosto de 1944>>

CARRER SOR JOSEFA LABORRA GOYENCHE:

Sor Josefa va arribar a Bétera en el any 1900, destinada com a superiora al Col·legi-Asilo Ntra. Sra. del Carme. La gent la descrivia com a mestra exemplar, humil i caritativa, carrer que va des del carrer Major a la plaça de D. José Andreu Fresquet.

CARRER SOR ELENA BOUZAS PROL:

L'ajuntament de Bétera, en sessió plenària de 13 de Juny de 1998, va acordar declarar-la filla adoptiva de Bétera i dedicar-li un carrer de la població en reconeixement a les seues qualitats humanes i a la seua labor docent en la nostra població.

COL·LEGI PÚBLIC D'EDUCACIÓ INFANTIL "JOSEFA GUARDIOLA":

Josefa Guardiola Camallonga, va estar quinze anys a Bétera i com a mestra de xiquets i de mestres ha dedicat tota la seua vida professional a la investigació en l'acció, en concret a millorar el procés d'ensenyança-aprenentatge de la Lectoescriptura.

No voldria acabar esta primera part del meu pregó, sense fer un xicotet homenatge a la llabor de dos mestres fills de Bétera, que van destacar socialment en els pobles on van prestar els seus servicis com a mestres i van intentar que les gents deixaran arrere les tenebres de la ignorància per a obrir els seus ulls a la llum de la cultura.

Vicent Ten Aloy. Conegut en el poble pel malnom de "Buenas". Nascut en 1912. Una vegada aprovades les oposicions de Magisteri pels seus coneixements de la llengua àrab, és manat durant tres anys a l'escola nacional de Larache prop de Tànger, dins del protectorat espanyol del Marroc. Va ser un dels primers introductors de les tècniques Freinet en l'ensenyança. En 1943 va fundar l'Acadèmia Balmes a Bétera que va funcionar fins que se'n va anar a viure a Múrcia en 1947.

Vicent Eugeni Pertegaz Martínez. Nascut en 1909. En 1932 és anomenat mestre interí de Forcall, on exercirà al mateix temps el mandat com a alcalde d'aquella localitat . Obté plaça definitiva en Sant Antoni de Requena i més tard passa a ser mestre de Rebollosa de Pedro (Sòria) .

Van ser dos mestres preparadíssims, amb mètodes molt avançats per al seu temps, innovadors i progressistes que van practicar tècniques i mètodes avantguardistes (Freinet, Decroly) i que van patir per desgràcia la depuració de la dictadura pel treball realitzat durant la II República"

Seguint el costum del mantenidor en els pregons de la Festa, que sol basar el seu discurs en una espècie de trilogia, parlant del Poble, de la Festa i dels seus protagonistes, em correspon ara referir-me a estos dos últims aspectes.

És indubtable, que la festa de les "Alfàbegues" forma part del nostre patrimoni cultural, com a poble mediterrani que som, per mig de balls, albaes, rituals, devocions... assaonat tot això amb la música, la pólvora i el confeti. Esta manera de sentir i d'expressar la tradició és la que més ens diferencia d'altres pobles i el que més pot identificar-nos a nosaltres mateixos com a part d'un col·lectiu de profundes arrels i de genuïna personalitat.

Com ja molts dels presents coneixeu bé, un dels meus objectius preferents consistix a difondre i investigar les tradicions del nostre poble. Així que voldria comptar-vos unes llegendes forjades entorn de la nostra festa. Però abans d'entrar en matèria, considere oportú aclarir un concepte essencial. Una llegenda és una narració de fets naturals, sobrenaturals o mesclats, que se solen transmetre de generació en generació en forma oral o escrita. No és un fet que es puga constatar, ja que pertany a la mentalitat popular que ho crega per desconèixer l'origen real d'algunes coses. Les dos belles llegendes que recordaré a continuació, parlen sobre l'origen i la incorporació de la figura de l'Obrera fadrina, en les Festes de L'Alfabegues.

Inma Dasi Estellés en un treball d'investigació "L'ordre simbòlic de la mare en les festes d'agost de Bétera" ens diu:

"De xicotetes totes les xiquetes de Bétera hem escoltat de la mà de les nostres mares la llegenda que, segons el mite, donà origen a la Festa de les Alfàbegues:

“ Quan els àrabs governaven Bétera, el senyor de les terres (Bétera i Bofilla eren alqueries governades per una espècie de senyor feudal àrab) solia agafar dues donzelles del poble i fer-les part del seu harem. En aquells temps hi havia una dona amb dues filles, a quina més guapa, i estava preocupada pel futur d'aquestes quan s'aproximava la data marcada. Desconsolada, va resar a la Mare de Déu i li pregà que passara alguna cosa per a que no s'emportaren les seues estimades filles i que ella, en contraprestació, li ofrenaria una planta aromàtica molt estimada en l'època, l'alfàbega. La Mare de Déu va correspondre la seua fe i dies més tard arribaren els cristians, sota la capitania de Jaume I a terres valencianes. Des de llavors l'agraïda mare i tot el poble ofrenava les alfàbegues a la Mare de Déu d'Agost.”

Pel seu costat, Joan Manuel Pons, ens conta la que diu:

“No puc precisar com i a qui vaig sentir una història que explicava de forma molt coherent la incorporació de la figura i significació de l'Obrera fadrina en la celebració. Pel que recorde, la història deia així:

“Una pobra veïna de Bétera, allà pel segle XIX, havent perdut el seus fills barons en el transcurs d'una epidèmia i apropant-se el dia de la Mare de Déu d'Agost, demanà a la Senyora que no se'n dugués també a les filles que li quedava, encara fadrines. Va prometre a la Verge que de fer-li mercè les hi ofrenaria com Obreres al seu serviment, malgrat la religió assenyalava que estes devotes foren sempre casades. L'epidèmia passà i les filles no van morir. L'any següent les donzelles iniciaven la processó de l'ofrena d'alfàbegues ricament vestides a l'estil regional i eren presentades a la Mare

de Déu com noves Obreres. El fet sembla que agradà tant als veïns que, de llavors, l'acte es repetí cada any."

Com heu observat, les coincidències entre estes dos llegendes són molt acusades i en elles la imaginació, la història i els sentiments s'entremesclen realçant més encara el tresor cultural que la ment popular ens ha atorgat.

Servisquen les meues últimes paraules per a felicitar i congratular-me de tot cor amb els autèntics protagonistes de les festes:

A les Obreres casades: Senyora, **Sofía Zaragoza Palau**; Senyora, **Mª Amparo Romero Sierra**, perquè viviu la festa en un pla més discret, guiant i protegint a les Obreres fadrines, com si d'un vincle maternal es tractara. Representeu a la dona madura, en tot moment responsables, elegants i serenes.

A les Obreres fadrines:
Senyoreta, **María Salavert Sánchez**; Senyoreta, **Amparo Latonda Ramón**, que sereu l'admiració del poble en estos dies pel vostre encant, esplendor i bellesa i que el dia gran de la festa marcareu, al pas lent i gràcil, una ancestral ofrena sense parangó.

Juntes configureu el quadre poètic que un dia la gran escriptora Concha Espina, dibuixara en una novel·la pensant en vosaltres i en l'exquisida desfilada, paraules que esta nit tan meravellosa m'atrevisc a repetir:

"donosas mujeres, que en Bétera, de la antiquísima Grecia colonial, han querido ejercer como sacerdotisas de memorables costumbres regionales, y han sabido cumplir religiosamente con los mandamientos de una tradición oriental, blanca y pura como las primeras albas de la fe".

I, com no, em dirigisc ara als Majorals:

Per seguir fidels a una de les més belles tradicions valencianes i perquè porteu el pes de fer esta festa el més brillant possible. Representeu a la joventut del poble, treballadora i empenedora, que es compromet en l'organització i animació festera, per a inundar els carrers d'alegria, de soroll, de foc i confetí fins a contagiar veïns i estranys d'inusitades mostres d' orgull i passió.

Mol bones festes a tot el poble!

Moltes gràcies i bona nit!